

Kirjaston toimintatilasto 1.1.-31.12.2019

63/3.05/2020

Kirjasto- ja kulttuurilautakunta 27.02.2020 § 12

Asian valmistelija Tuulevi Borén, 044 429 4278

Laina

Kirjaston kokonaislainaus oli 291 059, mikä oli 0,9 % edellisvuotta enemmän. Lainoja oli 19,13 asukasta kohti, kun vastaava luku vuonna 2018 oli 18,92. Kasvu tapahtui pääkirjaston lainoissa. Kirjastoauton osuus lainoista oli 23,4 % ja auton kokonaislainaus säilyi edellisen vuoden tasolla. Kirjojen lainaus kokonaisuutena lisääntyi 1,4 %. Kasvu oli tietokirjojen lainoissa, kaunokirjallisuuden lainaus väheni hieman.

Lainaajat ja kävijät

Lainauskorttiaan käytti 5843 asiakasta. Pääkirjastossa oli kävijöitä 78 872 eli 3618 edellisvuotta enemmän. Kirjastoauton kävijät on laskettu kävijälaskurilla vasta vuoden 2019 alusta. Kävijöitä oli 23 178. Auton kävijät on aiemmin arvioitu otantalaskennan perusteella. Laskentatavasta johtuen kävijämäärä on tilastossa 22 % edellisvuotta pienempi. Jatkossa auton kävijämäärää pystytään vertaamaan paremmin tarkemman laskennan ansiosta.

Pääkirjaston ja auton lisäksi kirjastolla oli 15 kotipalveluasiakasta sekä 2 siirtokokoelmaa palvelukodissa ja terveyskeskuksessa.

Verkkokäyntejä tilastoitiin Ylivieskasta Tiekkö-verkkokirjastoon ja kirjaston kotisivuille yhteensä 53 945 eli 18 % edellisvuotta enemmän. Tiekkö-kirjastot ottivat keväällä 2019 käyttöön uuden kansalliskirjaston hallinnoiman Finna-verkkokirjaston.

Kokoelma ja hankinnat

Vanhentunutta aineistoa poistettiin 6908 kpl eli 6 % kokoelmasta. Uutta fyysistä aineistoa hankittiin 5635 kpl eli 5 % edellisvuotta vähemmän. Kokoelma pieneni 1,1 % ja käsitti vuoden lopussa 110 433 yksikköä fyysisiä aineistoja.

Kirjoja hankittiin 5003, nuotteja 64, äänitteitä 242 ja elokuvia 234. Kirjastoon tuli 34 sanomalehteä ja 267 aikakauslehteä, joista osa lahjoituksia.

eAineisto

Ylivieska on mukana Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yhteisessä

alueellisessa eKirjastossa Kaipossa, jonka kautta e-aineistot hankitaan alueen asukkaiden yhteiseen käyttöön. Tarjonta oli edellisvuotta suurempi, mutta hankinnat tilastoidaan laskennallisesti asukasluvun perusteella jaettuna.

Ylivieskan laskennallinen osuus e-kirjakokoelmasta oli 112 kpl ja hankinnoista 82 kpl. E-kirjojen lainaus lähes tuplaantui edellisvuodesta. Ylivieskalaisten osuus lainoista oli 2304.

Valikoimiin kuului myös sähköisiä lehtiä useissa eri palveluissa. Niiden lainaus lisääntyi 87 %. Musiikin suoratoistopalvelussa lainaus väheni. Ensimmäistä kertaa käytössä oli myös elokuvien suoratoistopalvelu Viddla. Ylivieskalaisten e-kuvataallenteiden lainaus oli 284.

E-aineistojen osuus kirjaston kokonaislainauksesta on yhä marginaalinen fyysiseen aineistoon verrattuna, vaikka tarjonta on kasvanut. Käyttö kuitenkin lisääntyy vuosi vuodelta.

Celia

Kirjastossa on tarjolla Celia-kirjaston äänikirjoja lukemisesteisille cd-levyinä, joita lainattiin 332 kertaa eli hieman edellisvuotta vähemmän. Vastaavasti kirjaston rekisteröimät Celia-asiakkaat verkon kautta tapahtuvaan kuuntelupalveluun lisääntyivät.

Aukioloajat ja omatoimilehtisali

Kirjaston toimipisteet säilyivät entisellään ja henkilökunnan voimin pidetyt aukiolotunnit (2019) edellisten vuosien tasolla. Lokakuussa avattiin alakerran lehtilukusali omatoimikäyttöön, mikä lisäsi aukiolotunteja itsepalveluna yli 100 tuntia kuukaudessa. Kolmen kuukauden aikana omatoimilehtisaliin kirjautui kirjastokortilla yli 400 asiakasta. Erityisen aktiivisesti palvelun ottivat käyttöönsä aamujen ja sunnuntain lehdenlukumahdollisuudesta innostuneet senioriasiakkaat sekä opiskelijat.

Oheistoiminta

Kirjastossa järjestettiin 144 tapahtumaa eli 71 % edellisvuotta enemmän. Suuria massatapahtumia ei ollut. Yhteensä tapahtumissa oli 2024 osallistujaa eli 17 % edellisvuotta vähemmän. Kirjasto oli järjestämässä kirjamessuja Akustiikassa yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa. Messut keräsivät noin 300 kävijää. Tietokirjailija Harri Aho- sen luento Norjan retkeilyreiteistä keräsi kirjastoon yli 100 kuulijaa, samoin osana TaideFest-tapahtumaa järjestetty Pepe Forsbergin luontoelokuvan ensi-ilta kirjaston pihalla.

Viikoittaisille satutunneille osallistui yli 1000 lasta vuoden aikana. Lukulemmikki Fanni vieraili kirjastossa kerran kuukaudessa talvisai- kaan. Lisäksi järjestettiin useita lähialueen kirjoittajien kirjallisuusiltoja ja kirjan julkistamistilaisuuksia. Näyttelyitä kirjastossa oli 9 kpl. Kirjasto tarjosi tapahtumatilaa myös ulkopuolisille järjestäjille ja järjesti ta-

pahtumia yhteistyössä muiden kanssa.

Koulutusta koululuokille sekä eri asiakasryhmille tiedonhausta ja monipuolisista lukutaidoista pidettiin 101 tuntia ja osallistujia oli 1195. Kirjavinkkausta oli tarjolla sekä lapsille että aikuisille niin kirjastossa kuin kirjaston ulkopuolellakin. Kaikille avoin kirjallisuuspiiri kokoontui talvella kerran kuukaudessa.

Vuoden aikana uutena painopistealueena käyttäjäkoulutuksiin nousi digituki, minkä tarve on ilmeinen. Sitä tarjottiin kirjaston omien palvelujen osalta oman henkilökunnan voimin, mutta myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Aikuisten Digitaidot –hanke piti kirjastossa säännöllistä digiklinikkaa. Maakunnallisen digitukipilotin kanssa yhteistyössä järjestettiin eri toimijoiden digipalveluita esittelevä Sähköiset palvelut tutuksi -tapahtuma, joka keräsi 200 kiinnostunutta kirjastoon.

Kirjaston kotiseutukokoelma järjestettiin ja sijoitettiin hankerahoituksen turvin uudelleen ja paremmin saavutettavaksi. Mikrofilmien käyttöä varten hankittiin kotiseutuosastolle mikrofilmiskanneri. Kotiseutuaineisto on löytänyt uusi käyttäjä ja kiinnostus sitä kohtaan on lisääntynyt.

Asiakaspalvelun uudistus

Keväällä 2019 kirjaston asiakaspalvelutiski uusittiin ja lainausautomaatti sijoitettiin tiskin yhteyteen. Samalla hankittiin palautusvaunut ja varaukset siirrettiin tiskin takaa itsepalveluhyllyyn. Muutos on lisännyt merkittävästi asiakkaiden omatoimista asiointia. Yli 60 % ensilainoista lainattiin vuoden 2019 aikana lainausautomaatilla, kun vuonna 2018 osuus oli 16 %. Loppuvuoden aikana automaatilla tehtyjä lainoja oli jo yli 70 % ensilainoista.

Liitteinä listaus tapahtumista sekä tarkempi toimintatilasto.

KULTTUURIJOHTAJA: Lautakunta merkitsee tiedoksi kirjaston toimintatilaston vuodelta 2019.

PÄÄTÖS: Lautakunta merkitsi tiedoksi kirjaston toimintatilaston vuodelta 2019.